

महाराष्ट्र विधानपरिषद
तिसरे (हिवाळी) अधिवेशन, २०२२

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी
प्रश्नांची एकूण संख्या - २०

राज्यातील गोसावी समाजाचा समावेश आदिवासी प्रवर्गात करण्याबाबत

(१) १३७०८ (२७-०६-२०२२) श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील भटके गोसावी समाजाची लोकसंख्या सुमारे चार ते पाच लाख असून हा समाज शासनाच्या अनेक सोयी सवलती अभावी मागास राहिलेला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गोसावी जमातीचा समावेश आदिवासी प्रवर्गात करावा, जातीच्या दाखल्यासाठी असणारी सन १९६१ पूर्वीची जाचक अट रद्द करावी यांसह अनेक मागण्या पूर्ण करण्याबाबत अखिल भारतीय भटके गोसावी समाज महासंघ यांनी शासनांस निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने राज्यातील भटके गोसावी समाजाच्या मागण्यापूर्ण होण्याच्यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अतुल सावे (२२-८-२०२२) : (१) नाही.

(२) व (३) गोसावी समाजाचा आदिवासी प्रवर्गात समावेश करणेबाबत केलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने करण्यात आलेल्या अभ्यासामध्ये गोसावी जात ही अनुसूचित जमातीच्या यादीत समाविष्ट करण्यासाठी केंद्र शासनाने निर्धारित केलेले निकष पूर्ण करीत नसल्यामुळे गोसावी जातीचा अनुसूचित जमातीच्या यादीत समावेश करता येत नाही. अनुसूचित जमातीच्या याद्या केंद्र शासनामार्फत निर्गमित करण्यात येतात. भारतीय राज्य घटनेनुसार त्यामध्ये बदल करण्याचे अधिकारी केवळ संसदेस आहेत.

तसेच, जातीच्या दाखल्यासाठी असणारी १९६१ पूर्वीच्या अटीबाबत सर्व संबंधितांशी चर्चा करून योग्य निर्णय घेण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील घडशी समाजाच्या प्रलंबित मागण्या पूर्ण करण्याबाबत

(२) १३७०९ (०४-०७-२०२२) श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात घडशी समाजाची लोकसंख्या सुमारे दोन लाख १७ हजारपेक्षा जास्त असून या समाजातील लोक अत्यंत बिकट व हलाखीच्या परिस्थितीत जीवन जगत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, घडशी समाजाला आजपर्यंत शासनाच्या उदासीन धोरणामुळे कोणत्याच योजनांचा लाभ घेता येत नसून तात्काळ या समाजाला न्याय द्यावा अशी मागणी महाराष्ट्र राज्य घडशी समाज कल्याणकारी संघटनेचे संस्थापक, अध्यक्ष तुकाराम साळुंखे -पाटील यांनी राज्याचे मुख्यमंत्री यांच्याकडे ई-मेलद्वारे केल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, घडशी समाजास विशेष प्रवर्ग मिळावा, घडशी समाज अल्पसंख्यांक व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटक म्हणून घोषित करावा, घडशी समाजासाठी स्वतंत्र आर्थिक विकास मंडळ स्थापन करावे अशा अनेक मागण्यांचे निवेदन महाराष्ट्र राज्य घडशी समाज कल्याणकारी संघटनेने शासनास गत एक वर्षापासून देऊनही अद्याप याबाबत कोणतीही कार्यवाही झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले त्यानुषंगाने घडशी समाजाच्या प्रलंबित मागण्या पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अतुल सावे (२२-०८-२०२२) : (१) अंशत खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) महाराष्ट्र राज्य घडशी समाज कल्याणकारी संघटनेचे संस्थापक, अध्यक्ष श्री.तुकाराम साळुंखे-पाटील यांनी शासनास सादर केलेल्या निवेदनातील मागण्यांच्या अनुषंगाने संबंधित विभागांना दिनांक ०४/०७/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये कार्यवाही करण्याचे निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील बेरड, बेडर रामोशी समाजाच्या प्रलंबित मागण्या पूर्ण करण्याबाबत

(३) १३७१० (०४-०७-२०२२) श्री.गोपिचंद पडळकर : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बेरड, बेडर रामोशी बहिर्जी नाईक बानुरगड येथील समाधी परिसर तसेच आद्य क्रांतिवीर राजे उमाजी नाईक यांचा पुण्यातील स्मारक परिसराचा विकास करावा, विमुक्त जाती (VJ) मधील रिक्त पद 'क' व 'ड' मध्ये न भरता तिथे विमुक्त जाती (VJ) साठी अनुशेष राखून ठेवावा, बेरड, रामोशी समाजाचा मानववंशशास्त्रीय परिक्षण (antropological survey)(सामाजिक, आर्थिक, शैक्षणिक, खानेसुमारी इ. विषयी) नामांकित संस्था जसे की टाटा इन्स्टिट्यूट (BARTI,) या सारख्या संस्थांकडून व्हावा, बेरड

रामोशी समाजाचा अनुसूचित जमातीच्या यादीमध्ये समावेश करावा इत्यादी अनेक मागण्याबाबतचे निवेदन शासनाकडे आद्य क्रांतिवीर उमाजी नाईक क्षेत्रिय समवंशी संघटना, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी दिनांक २३ मे, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, स्वातंत्र्य लढ्यात सर्वप्रथम फासावर गेलेले क्रांतिवीर उमाजी नाईक यांना 'आद्यक्रांतिवीर उमाजी नाईक' संबोधण्यात यावे या बाबतची मागणीही सामान्य प्रशासन विभागाला दिनांक २६ जुलै, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास सदरहू संघटनेने केली आहे, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने उक्त मागण्या पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.अतुल सावे (२२-८-२०२२) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) व (४) याबाबत संबंधित विभागामार्फत तपासून आवश्यक ती योग्य कार्यवाही करण्यात येईल.

खांबाळे परिसरातील शिरगांव (ता.भिवंडी, जि.ठाणे) येथील वीटभट्टी मजूरांच्या झोपडीला लागलेल्या आगीची नुकसान भरपाई देण्याबाबत

(४) १४१७१ (२७-०६-२०२२) श्री.राजेश राठोड : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खांबाळे, शिरगांव (ता.भिवंडी, जि.ठाणे) येथील वीटभट्टी मजूरांच्या १७ झोपड्या जळून नष्ट झाल्याचे दिनांक १६ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मजूरांनी झोपड्यात साठवलेले धान्य, कपडे, पांघरूण इत्यादी साहित्यांचे नुकसान झाले असून सदर नुकसानीचे पंचनामे करण्यात आले आहेत काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर बाधित झोपडपट्टीवासियांना तात्काळ आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (१७-०८-२०२२) : (१) खरे आहे.

(२) खरे आहे.

(३) सदर घटनेमुळे बाधित झालेल्या १८ कुटूंबांना स्वयंसेवी संस्थेमार्फत प्रत्येक कुटुंबनिहाय २५ किलो गहू, २५ किलो तांदूळ व ब्लॅकट, चादर इत्यादीचे वाटप करण्यात आले आहे. तसेच बाधित कुटूंबांना मदत देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, दिनांक १३/०५/२०१५ मधील निकष विचारात घेऊन प्रस्ताव सादर करण्याबाबत तहसिलदार, भिवंडी यांना जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्यामार्फत कळविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वशिष्ठी नदी (ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी) येथे गत वर्षी आलेल्या महापुरामुळे कोलमडलेले आपत्तीव्यवस्थापन सुसज्ज करण्याबाबत

(५) १४२५८ (२७-०६-२०२२) श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वशिष्ठी नदी (ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी) येथे माहे जुलै, २०२१ मध्ये वा त्यादरम्यान आलेल्या महापुरामुळे गावकऱ्यांचे दोन हजार कोटींचे नुकसान झाले असून शासनाने अद्याप सदर नुकसानीची भरपाई दिली नाही तसेच अर्धवट राहिलेल्या कामामुळे बिकट परिस्थिती निर्माण होईल की काय अशी भीती चिपळूणवासियांमध्ये निर्माण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गाळउपशाचे अपुरे काम, दरडग्रस्तांचे प्रलंबित असलेले पुनर्वसन, गाळ बाहेर न काढताच गाळाचे नदीपात्रातच केले जाणारे सपाटीकरण, वाशिष्ठीच्या नदीपात्राची खोली वाढविण्याच्या कामाचे नियोजन, पावसासोबत वाहून येणारा लाल चिखल, पाऊस मोजणी तसेच नदीपात्रातील पाण्याची मोजणी करणारी उपकरणे, प्रशासकीय यंत्रणांतील संवादासाठी आवश्यक सॅटेलाईट फोन ची प्रतीक्षा, शीव नदी आणि वशिष्ठी नदीच्या संगमाच्या ठिकाणी भरतीच्या वेळी साठणारे पाणी इत्यादी समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी शासन कोणती ठोस पावले उचलणार आहे,

(३) असल्यास, गतवर्षी शहरात मोठ्या प्रमाणात आलेल्या पाण्याबाबत तसेच या वर्षीची पावसाळ्यातील यंत्रणा व प्रशासकीय सज्जतेबाबत चिपळूण बचाव समिती तर्फे विचारणा करण्यात आली असून चिपळूणच्या महापुरामागील कोळकेवाडी धरणातील पाण्याच्या विसर्गाबाबत सत्यता तपासण्यासाठी मा.उपमुख्यमंत्री यांनी दिनांक १५ डिसेंबर २०२१ रोजी वा त्यादरम्यान अभ्यासगट स्थापन करण्याच्या केलेल्या घोषणेन्वये या गटाची पहिली बैठक दिनांक २६ मे २०२२ रोजी वा त्यासुमारास पार पडली असून या समितीचा अहवालाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने अभ्यासगटाच्या बैठकीचा अहवाल तातडीने प्राप्त व्हावा यादृष्टीने तसेच गत वर्षी कोलमडलेले चिपळूण शहरातील आपत्ती व्यवस्थापन सुसज्ज करून गावकऱ्यांच्या जिविताच्या व मालमत्तेच्या सुरक्षिततेसाठी शासनाने कोणती कार्यवाही अथवा उपाययोजना केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (१९-८-२०२२) : (१) नाही. जुलै, २०२१ मध्ये अतिवृष्टीमुळे निर्माण झालेल्या पूर परिस्थिती हाताळण्यासाठी रत्नागिरी जिल्ह्याला कचरा व ढिगारे उचलणे, मदत छावण्या, शेतीपिके व मालमत्तेच्या नुकसानीसाठी राज्य प्रतिसाद निधीच्या दराने व वाढीव दराने रुपये ५१८०.२६ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

(२) मा.मुख्यमंत्री महोदय यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक ३ ऑगस्ट, २०२१ रोजी पार पडलेल्या मंत्रिमंडळ समितीच्या बैठकीतील सुचना तसेच दिनांक १५/१२/२०२१ रोजी मा.उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे बैठकीमध्ये दिलेल्या निर्देशाप्रमाणे टप्पा १ मधील वाशिष्ठी नदीतील गाळ व बेटे काढण्याचे काम दिनांक १६/१२/२०२१ पासून सुरु करण्यात आले असून दिनांक १९/०६/२०२२ पर्यंत वाशिष्ठी व शिवनदीतून एकूण ८.१० लक्ष घ.मी. गाळ काढण्यात आला आहे. तसेच वाशिष्ठी नदीतील गाळ व बेटे काढण्याच्या

रुपये १०,२८,५६,४११/- एवढ्या रकमेच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता शासन निर्णय जलसंपदा विभाग क्र.प्रशामा-२०२१/ (प्र.क्र.४८७/२०२१)/ सिं.व्य. (महसूल), दिनांक ०७/०३/२०२२ अन्वये प्राप्त झालेली आहे.

जलविज्ञान प्रकल्प नाशिक मार्फत RTDAS System चे काम मे, २०२२ अखेर करण्यात आले आहे. त्या अन्वये रत्नागिरी जिल्ह्यात ३ Automated Water Level Recorder (A.W.L.R.) व ९ ठिकाणी Automated Raingauge Station (A.R.S.) बसविण्यात आले आहेत.

तसेच रत्नागिरी जिल्ह्यामध्ये उर्वरित ८ ठिकाणी A.R.S. व ८ River gauge System साठी अंदाजपत्रक शासनास मंजूरीसाठी सादर करण्यात आले आहे. तसेच रत्नागिरी जिल्ह्याकरीता ६ सॅटेलाईट फोन देण्यात आले आहेत.

(३) चिपळूण शहरातील पुरावर कोळकेवाडी धरणातील पाणी सोडण्याचे नियोजन करण्यासंदर्भात उपाययोजना सुचवण्याकरीता मा.श्री.दिपक मोडक, (सेवा निवृत्त), मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग यांचे अध्यक्षतेखाली अभ्यास गटाची स्थापना शासन निर्णय क्र.बैठक-२०२१/प्र.क्र.४७५/२०२१/सिं.व्य.(म), दिनांक २० मे, २०२२ अन्वये करण्यात आली असून सदर अभ्यासगटाच्या दिनांक २६/०५/२०२२ व दिनांक २२/०६/२०२२ रोजी बैठका पार पडल्या आहेत. व याबाबत Hydraulic Calculation, पडताळणी, अवजल चाचण्या घेणे व इतर कार्यवाही प्रगतीत आहे. अभ्यासगटाचा सविस्तर अहवाल व शिफारसी शासनाला दिनांक ३१/०८/२०२२ अखेर सादर करण्यात येणार आहेत.

(४) कार्यवाहीची उपाययोजना चालू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळात झालेल्या आर्थिक गैरव्यवहाराबाबत

(६) १४३७६ (२८-०६-२०२२) श्री.प्रसाद लाड, श्री.राजहंस सिंह, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, डॉ.रणजित पाटील, श्री.प्रवीण दटके, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.चंदूभाई पटेल, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.जयंत आसगावकर, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मातंग समाजाच्या उन्नतीसाठी सन १९८५ मध्ये स्थापन केलेल्या साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळाच्या राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्तीय विकास महामंडळाकडून (एनएसएफडीसी) विविध योजनासाठी साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळाला देण्यात आलेल्या निधीतील सुमारे २१ कोटी ४० लाखांच्या निधीचा सन २०१२-२०१३ ते २०१४-२०१५ या कालावधीत अपहार झाल्याचे अहवालात नमूद करण्यात आले असून महामंडळाच्या भाग भांडवलाच्या खात्यामध्ये सद्यःस्थितीत रूपये एक लाख एवढा निधी शिल्लक असून महामंडळ कर्जबाजारी झाले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, बीज भांडवल कर्ज योजनेंतर्गत सन १९८५ ते सन २०१९-२०२० या कालावधीत बीजभांडवल योजनेचा सर्व निधी खर्चित झाल्याने मातंग समाजातील उमेदवारांना व्यवसाय सुरू करण्यासाठी कर्ज उपलब्ध करून महामंडळाला उर्जितावस्था यावी याकरिता भाग भांडवल देण्याची आणि राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्तीय विकास महामंडळाच्या (एनएसएफडीसी) निधीची परत फेड करण्यासाठी शासनाने महामंडळाला १ हजार कोटीचा निधी देण्याचे सदरहू अहवालात प्रस्तावित केले असून त्यानुसार अद्याप महामंडळाला सदर निधी प्राप्त झाला नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महामंडळाला शासनाने निधी उपलब्ध करून द्यावा, अशी मागणी महामंडळाने शासनाकडे माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान केली असून एनएसएफडीसी कडून निधी मिळण्यासाठी राज्य सरकारने हमी शुल्क न भरल्याने, कर्जदारांनी परतफेड न केल्याने एनएसएफडीसी ने २०१५ पासून आजपर्यंत महामंडळाला निधी दिलेला नसून सुमारे ८७ कोटी ३५ लाख रुपयांचा प्रस्ताव पाच वर्षांपासून प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासन महामंडळाला पुरेसा निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत तसेच सदर प्रकरणी जबाबदार असणाऱ्या संबंधित दोषींवर तात्काळ कारवाई होण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (१२-०८-२०२२) : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

सन १९९३-९४ पासून राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळाची अधिकृत वाहिनी म्हणून साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळास मान्यता मिळाली असून सन १९९३-९४ ते २०१४-१५ या वर्षांपर्यंत महामंडळास राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळ (NDFDC) मार्फत विविध योजनेखाली रुपये १५३.९० कोटी निधी मंजूर करण्यात आलेला आहे. त्यापैकी महामंडळास रुपये १४५.१६ कोटी प्रत्यक्ष प्राप्त झालेले असून त्याअंतर्गत विविध योजनेसाठी महामंडळाने रुपये १३७.६० कोटी रक्कम लाभाध्याना वितरीत केलेली आहे.

सन २०१८-१९ मध्ये राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळ (NDFDC) यांच्या अहवालानुसार महामंडळाकडे रुपये २१.४० कोटी निधी अखर्चित दर्शविण्यात आलेला होता. या रकमेपैकी रुपये ५.५२ कोटी अखर्चित निधी दिनांक ०५/०१/२०२१ रोजी राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळ (NDFDC) यांना परत करण्यात आलेला आहे. उर्वरित अखर्चित निधी सन २०१२-१३ ते २०१४-१५ या कालावधीत महामंडळात झालेल्या अनियमिततेमध्ये नियमबाह्यरित्या खर्च झालेला असल्याने या रकमेबाबत राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग, नवी मुंबई यांच्याकडे सुरू असलेल्या चौकशीत निष्पन्न झालेले आहे. सद्यःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट असून महामंडळाच्या भागभांडवलात निधी शिल्लक नाही ही वस्तुस्थिती आहे.

(२), (३) व (४) बीज भांडवल योजना तसेच महामंडळाच्या राज्य शासनाच्या निधीतून राबविण्यात येणाऱ्या योजना ह्या बंद पडून मातंग समाज व तत्सम जातीतील तरुण-तरुणी या योजनांच्या लाभापासून वंचित राहू नये म्हणून शासनाच्या दिनांक ०८/०६/२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे विकास महामंडळाचे भाग भांडवल रुपये ३००.०० कोटी वरून रुपये १०००.०० कोटी वाढविण्यात आलेले आहे.

राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळ (NDFDC) यांच्या रुपये ९३.२४ कोटी रकमेची संपूर्ण परतफेड दिनांक २७/०४/२०२२ रोजी RTGS द्वारे करण्यात आलेली असून साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णा भाऊ साठे महामंडळाकडे सद्यःस्थितीत राष्ट्रीय मागासवर्ग वित्त व विकास महामंडळाची (NDFDC) कोणतीही थकबाकी शिल्लक नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजनेंतर्गत जळकोट (ता.जि.लातूर) येथील घरकुलांचे काम निधीअभावी अपूर्ण राहिल्याबाबत

(७) १४४७६ (२७-०६-२०२२) श्री.रमेश कराड, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजनेंतर्गत जळकोट (ता.जि.लातूर) येथील ९५० घरकुलांना दोन वर्षांपासून मंजुरी मिळुनही शासनाकडून निधीअभावी घरकुलांचे काम अपूर्ण राहिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास याबाबत लोकप्रतिनिधींकडून व सामान्य जनतेतून तसेच घरकुल लाभार्थ्यांकडून स्थानिक प्रशासनाकडे व शासनाकडे वारंवार निवेदन आणि तक्रारी प्राप्त होऊनही याबाबत कोणतीही कारवाई करण्यात आली नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर घरकुल योजनेसाठी निधी देण्याबाबत तसेच घरकुलांचे काम पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अतुल सावे (१२-०७-२०२२) : (१), (२) व (३) यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजनेंतर्गत संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस घरकुलांच्या प्रस्तावांची छाननी करून घरकुलांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्याचे अधिकार देण्यात आलेले आहेत.अशा संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्याकडून प्राप्त प्रस्तावांना निधीच्या उपलब्धतेनुसार निधी वितरणाचा निर्णय शासन स्तरावरून घेण्यात येतो.

सन २०२०-२१ व सन २०२१-२२ या वर्षांमध्ये सदरहू योजनेकरीता प्राप्त निधी अत्यल्प असल्याने जळकोट (ता.जि.लातूर) येथील घरकुलांना अद्याप निधी उपलब्ध करून देता येवू शकला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

धनगर समाजाला आरक्षणाचा लाभ देण्याबाबत

(८) १४५५३ (२७-०६-२०२२) श्री.प्रविण देकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, डॉ.परिणय फुके, श्री.सुरेश धस, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.रणजित पाटील, श्री.प्रवीण दटके, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.राजहंस सिंह, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.चंदूभाई पटेल : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८४७ ला दिनांक १० मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) धनगर समाजाला आरक्षण मिळावे व ते कायद्याच्या कसोटीवर टिकावे याबाबत “टिस” या संस्थेने शासनास अहवाल सादर केला आहे परंतु त्यावरील मा.महाधिवक्ता यांचे अभिप्राय अप्राप्त असून सदरहू अभिप्राय अप्राप्त असण्याची कारणे काय आहेत,
- (२) असल्यास, दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निर्गमित केलेल्या शासननिर्णयान्वये आदिवासी विकास विभागाच्या धर्तीवर, भज-क प्रवर्गातील धनगर समाजासाठी राबविण्यात येणाऱ्या १३ योजनांबाबत सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांच्याकडून प्रस्ताव सादर करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, भटक्या जमाती क वर्गातील धनगर समाजातील मॅट्रीकोत्तर शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नवी मुंबई, नाशिक, औरंगाबाद, पुणे, नागपूर व अमरावती या महसुली विभागाच्या ठिकाणी वसतिगृह निर्माण करण्यासाठी जिल्हाधिकाऱ्यांकडून प्रस्ताव प्राप्त झाले आहेत काय, याबाबत शासन निर्णय काढण्यात आले आहेत काय, तसेच वसतिगृहांची संख्या वाढवून धनगर समाजाचा त्यात समावेश करण्यात येणार आहे काय, किंवा धनगर समाजासाठी वेगळी वसतिगृहे बांधण्याचे शासनाने प्रस्तावित केले आहे काय,
- (४) असल्यास, सीबीएसई व इंग्रजी माध्यमांच्या नामांकित शाळा असून सदर शाळांमध्ये धनगर समाजाच्या मुलांना प्रवेश मिळण्याबाबत विद्यार्थी वाढविण्याचा प्रस्ताव वित्त विभागाकडे पाठविलेला आहे काय, तसेच अहिल्याबाई होळकर घरकुल योजना ४२०० बेघरांचा प्रस्ताव प्राप्त झाला असून ११८८ अर्ज मंजूर केले उर्वरित अर्जांच्या छाननी करण्यात आली आहे काय,
- (५) असल्यास, केंद्र शासनाच्या बाबू जगजीवनराम घरकुल योजनेच्या प्रस्तावातील त्रुटींची पूर्तता करुनही अद्याप सदर प्रस्तावास मान्यता न मिळण्याची कारणे काय आहेत,
- (६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने धनगर समाजाला आरक्षण देण्याबाबत मा.महाधिवक्ता यांचे अभिप्राय प्राप्त होऊन धनगर समाजाच्या योजनांची अंमलबाजवणी करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अतुल सावे (१४-०७-२०२२) : (१) मा.मंत्रिमंडळाच्या निर्देशानुसार दिनांक १ मार्च, २०१९ च्या शासन निर्णयान्वये मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या अध्यक्षतेखाली मंत्रिमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात आलेली आहे. सदर मंत्रिमंडळ उपसमितीची बैठक दिनांक २ मार्च, २०१९ रोजी संपन्न झाली. सदर बैठकीत टाटा सामाजिक विज्ञान संस्थेने सादर केलेल्या धनगर समाजाच्या अभ्यास अहवालाच्या संदर्भात काही कायदेशीर मुद्द्यांच्या अनुषंगाने मा.महाधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य यांचे अभिप्राय घेण्याबाबत निर्देश देण्यात आले. मा.मंत्रिमंडळ उपसमितीने दिलेल्या निर्देशानुसार, टाटा सामाजिक विज्ञान संस्था, मुंबई यांनी सादर केलेल्या धनगर समाजाच्या अहवालाबाबतची नस्ती विधी व न्याय विभागामार्फत दिनांक ०४/१०/२०१९ रोजी मा.महाधिवक्ता यांच्याकडे अभिप्रायार्थ सादर करण्यात आलेली आहे. सदर अभिप्राय अद्याप प्रलंबित आहेत.

(२) होय.

शासन निर्णय, इतर मागास बहुजन कल्याण विभाग, दिनांक ०७/०८/२०१९ अन्वये, आदिवासी विकास विभागामार्फत अनुसूचित जमातीसाठी सुरु असलेल्या योजनांच्या धर्तीवर धनगर समाजासाठी

विविध १३ योजना राबविण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. सदरहू १३ योजनांपैकी इतर मागास बहुजन कल्याण विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या ९ योजनांपैकी, 'नामांकित इंग्रजी निवासी शाळा' तसेच 'घरकुल योजना' या योजनेंतर्गत क्षेत्रीय कार्यालयाकडून प्रस्ताव प्राप्त झाले असून त्यानुषंगाने कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच, धनगर समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या संशोधन व प्रशिक्षण संबंधित ३ योजना महाज्योती, नागपूर या संस्थेमार्फत राबविण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. 'धनगर समाजातील सदस्य असलेल्या सहकारी सूत गिरण्यांना भागभांडवल मंजूर करणे' या योजनेच्या शासन निर्णयाचे प्रारूपास मान्यतेबाबतची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच, सदरहू १३ योजनांपैकी कृषी व पदुम विभागामार्फत राबविण्यात येत असलेल्या ३ योजनांसाठी आवश्यक निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) नाही.

महसुली विभागाच्या ठिकाणी वसतिगृह निर्माण करण्यासाठी जिल्हाधिकाऱ्याकडून प्रस्ताव प्राप्त झालेले नाहीत.

धनगर समाजातील मॅट्रीकोत्तर शिक्षण घेणाऱ्या गुणवत्ताधारक विद्यार्थ्यांसाठी पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मस्यव्यवसाय विकास विभागाच्या मालकी हक्कातील विना वापर पडून असलेल्या जागांचा वापर करून नवी मुंबई, पुणे, औरंगाबाद, नाशिक, नागपूर व अमरावती या महसूल विभागाच्या ठिकाणी प्रत्येकी १०० विद्यार्थी (मुले) क्षमतेचे ६ व १०० विद्यार्थीनी (मुली) क्षमतेचे ६ असे एकूण १२ वसतिगृह निर्माण करणे बाबत निर्णय घेण्यात आला आहे.

(४) होय.

'धनगर समाजाच्या विद्यार्थ्यांना शहरांतील इंग्रजी माध्यमांच्या नामांकित निवासी शाळांमध्ये शिक्षण देणे' या योजनेंतर्गत अनुज्ञेय असलेली ५५०० विद्यार्थी संख्या १०,००० पर्यंत वाढविण्यास मान्यता देण्याबाबत प्रस्ताव नियोजन विभाग व वित्त विभागास सादर करण्यात आला होता. त्यानुषंगाने उपस्थित मुद्यांची माहिती सादर करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच, अहिल्याबाई होळकर घरकुल योजनेंतर्गत, सन २०२१-२२ या वित्तीय वर्षात धनगर समाजातील एकूण १,६५४ पात्र लाभार्थ्यांच्या प्रस्तावास शासन मान्यता देण्यात आली आहे.

(५) केंद्र शासनाच्या बाबू जगजीवनराम छात्र आवास योजनेंतर्गत प्राप्त प्रस्ताव केंद्रशासनाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात आले असून केंद्र शासनाने उपस्थित केलेल्या त्रुटीची पूर्तता करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीज मंडळातील कंत्राटी कामगारांच्या मागण्यांची पूर्तता करण्यासाठी मानव संसाधन विभागांच्या संचालक मंडळाची समिती स्थापन करण्यात आल्याबाबत

(९) १४५७३ (२७-०६-२०२२) डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेश कराड, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अरुण लाड : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्याच्या वीज मंडळांतर्गत महावितरण, महानिर्मिती आणि महापारेषण या तीनही कंपन्यांमध्ये २५ हजारापेक्षा अधिक कामगार कंत्राटी तत्वावर वर्षानुवर्षे काम करीत असून त्यांना या शासकीय वीज कंपन्यांच्या सरळ सेवा नोकर भरतीमध्ये सहभागी होता यावे याकरिता वाढीव वयोमर्यादित शिथिलता आणावी अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान केली असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कामगारांच्या मागणीनुसार या कंत्राटी तत्वावरील कामगारांना नियमित रोजगार मिळावा यासाठी वयोमर्यादित सवलत व सरळसेवा भरतीमध्ये पात्रता इ. मागण्यांचा अभ्यास करण्यासाठी तीनही वीज कंपन्यांच्या मानव संसाधन विभागांच्या संचालकांची समिती स्थापन करण्याचे शासनाने आदेशित केल्याचे दिनांक २३ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून सदर समितीच्या शिफारशीनुसार सकारात्मक निर्णय घेण्यात येईल असेही आश्वासन शासनाने दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, वीज उद्योगातील कंत्राटी तत्वावर असलेल्या कर्मचाऱ्यांचे दर महिन्याला आर्थिक नुकसान होत असून कंत्राटी कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांची पूर्तता करण्याचे आश्वासन शासनाने देऊनही मागण्यांची पूर्तता झाली नसल्याने कंत्राटी कर्मचाऱ्यांमध्ये असंतोष निर्माण झाल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने सदर समिती स्थापन करण्यात आली आहे काय, असल्यास, केव्हा तसेच सदर समितीचा अहवाल शासनास सादर करण्यात आला आहे काय, केव्हा, नसल्यास तात्काळ समिती स्थापन करण्याच्या दृष्टीने कोणती निर्णयात्मक कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेंद्र फडणवीस (२३-०८-२०२२) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र राज्य वीज कर्मचारी, अधिकारी, अभियंता संघर्ष समिती यांनी तिन्ही वीज कंपन्यांची एकतर्फी कार्यपद्धती व खाजगीकरण धोरणाविरुद्ध आंदोलनाची नोटीस दिली होती. तसेच तिन्ही वीज कंपन्यांतील कंत्राटी कामगारांना कंत्राटदार विरहीत ६० वर्षांपर्यंत नोकरीचे संरक्षण मिळण्याबाबत मागणी केली होती. सदर मागणीस महाराष्ट्र राज्य वीज कंत्राटी कामगार संघटना संयुक्त कृती समिती या संघटनेने समर्थन दिले होते.

(२), (३) व (४) तत्कालीन मा.मंत्री (ऊर्जा) यांच्या स्तरावर दिनांक २१/०४/२०२२ रोजी महाराष्ट्र राज्य वीज कर्मचारी, अधिकारी, अभियंता संघर्ष समिती व महाराष्ट्र राज्य वीज कंत्राटी कामगार संघटना संयुक्त कृती समिती यांच्या समवेत झालेल्या बैठकीमध्ये सदर मागणीबाबत तिन्ही कंपन्यांचे संचालक (मासं) यांना इतर राज्यांतील माहितीचा अभ्यास करून अहवाल सादर करण्याचे निर्देश मा.मंत्री (ऊर्जा) यांनी दिले आहेत. सदर निर्देशाची अंमलबजावणी करण्याची कार्यवाही कंपनी स्तरावर सुरू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दिव्यांगांना शासकीय योजनांचा लाभ मिळण्यासाठी “युनिक डिसेबिलिटी आयकार्ड” (युडीआयडी) मिळण्याबाबत

(१०) १४५९५ (२८-०६-२०२२) डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय सामाजिक न्याय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील दिव्यांगांना शासकीय योजनांचा लाभ मिळण्यासाठी “युनिक डिसेबिलिटी आयकार्ड” (युडीआयडी) आवश्यक असून सदर युडीआयडी कार्ड्स शासनाकडून मिळण्याबाबत सन २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान नावनोंदणी करूनही दिव्यांगांना अद्याप युडीआयडी कार्ड्स मिळालेली नसल्याचे दिनांक २० मार्च, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, केंद्र शासनाकडून दोन वर्षांपूर्वीच सदर कार्ड राज्य शासनाच्या समाज कल्याण विभागाकडे जिल्हानिहाय पाठविली असून संबंधित लाभार्थ्यांना कार्डाअभावी शासकीय योजनांच्या लाभापासून वंचित रहावे लागत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, समाजकल्याण विभाग, जिल्हा परिषद गोंदियाच्यावतीने (जि.भंडारा) दिव्यांग व्यक्तींना युडीआयडी ओळखपत्र देण्यासाठी दिनांक ११ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास विशेष शिबिराचे आयोजन अर्जुनी मोरगाव (जि.भंडारा) येथे करण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, स्थानिक आरोग्य यंत्रणेने ऑनलाईन नोंदणी असलेल्या लाभार्थ्यांना बोलवण्याऐवजी सर्वच दिव्यांगांना बोलावल्यामुळे दिव्यांगांना अनेक समस्यांना सामोरे जावे लागले, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार केंद्र शासनाकडून एकूण किती युडीआयडी कार्ड्स पाठविण्यात आली व त्यापैकी किती कार्ड्स दिव्यांगांना वितरित करण्यात आली आहेत व केव्हा तसेच सदर कार्ड्स वितरित करण्यात आली नसल्यास, त्यास जबाबदार असणाऱ्या संबंधितांवर कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२४-०८-२०२२) : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) होय, हे खरे.

(४) होय, हे खरे आहे.

(५) केंद्र शासनाकडून गोंदिया जिल्हा कार्यालयास आजपावेतो ३१२० वैश्विक ओळखपत्रे प्राप्त झालेले आहेत. त्यापैकी १७३७ कार्ड्स वितरीत करण्यात आलेले आहेत. तसेच उर्वरित १३८३ युडीआयडी कार्ड्स वितरीत करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(६) दिव्यांग व्यक्तींना कार्ड वितरीत करण्यात येणारी कार्ड वितरणावेळी दिव्यांग व्यक्ती त्यांच्या पत्त्यावरून स्थलांतरीत झाल्यामुळे अथवा त्यांच्या संपर्क क्रमांक बदलला असल्यास अश्या दिव्यांग व्यक्तींना शोधून त्यांच्यापर्यंत पोहचवण्यास अडचणी येत आहेत.

दिव्यांग व्यक्तींना वैश्विक ओळखपत्र वितरीत करताना येणाऱ्या अडचणींच्या अनुषंगाने जिल्हा कार्यालयास प्राप्त होणाऱ्या वैश्विक ओळखपत्राच्या पाकीटावर पत्त्यासोबत संपर्क क्रमांक देखील छापण्याबाबत विनंती केंद्र शासनास करण्यात आली आहे.

खाजगी कोल वॉशरिज साठ्यातून कोळशाचा अपहार झाल्याबाबत

(११) १४५९८ (२७-०६-२०२२) डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण देकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महानिर्मितीसाठी कोळसा धुण्याचे काम दिलेल्या हिंद महामिनरल कोल वॉशरिजच्या साठ्यातून माहे फेब्रुवारी, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान ५४ हजार मेट्रिक टन आणि माहे मार्च, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान ६५ हजार मेट्रिक टन असा एकूण गत २ महिन्यात १.२० लाख मेट्रिक टन कोळसा कमी झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महानिर्मितीला वेकोलि, एमसीएल, कोल कंपन्यांकडून कोळसा उपलब्ध होत आहे काय, महाराष्ट्र खनिकर्म महामंडळामार्फत कोळसा धुण्याचे काम चार वेगवेगळ्या खाजगी कंपन्यांना कंत्राटाद्वारे देण्यात आले असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून या खाणीतून प्रकल्पापर्यंत जाणाऱ्या कोळशांवर नियंत्रण व दर्जा तपासणीचे कोट्यवधींचे काम काम एका खाजगी कंपनीला कामाचा अनुभव नसतानाही दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वीज निर्मितीसाठी लागणाऱ्या कोळशाच्या अनियमितेमुळे काही कंपन्यांना काळ्या यादीत टाकण्यात आले असून एका काळ्या यादीतील कंपनीच्या वॉशरीजमध्ये हा कोळसा इतर कंपनीकडून धुतला जात असून नवीन कंपनीमध्ये काळ्या यादीतील गुप्ता कोलचे काही अधिकारी असून चांगल्या कोळशाची छुपी विक्री होत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे काय, सदर प्रकरणाची तात्काळ दखल घ्यावी याबाबत लोकप्रतिनिधींनी शासनाकडे लेखी निवेदने दिली आहेत, हेही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर प्रकरणी दिनांक १३ मार्च, २०२० रोजी वा त्यासुमारास राज्य शासनाने उद्योग व खनिकर्म विभागाचे प्रधान सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या चार सदस्यीय समितीने चौकशी पूर्ण करून आपला अहवाल सादर केला आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोळसा वॉशरीजमधील गैरव्यवहाराप्रकरणी जबाबदार असणाऱ्या संबंधितांवर कारवाई करून दिलेले कंत्राट रद्द करण्याच्या दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेंद्र फडणवीस (२३-०८-२०२२) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

महानिर्मिती कंपनीला वेकोली, एम सी एल कोल कंपन्यांकडून कोळसा उपलब्ध होत आहे. कार्य करारातील कलम क्रमांक ९ (अ) प्रमाणे खाणीतून प्रकल्पापर्यंत जाणाऱ्या कोळश्यावर नियंत्रण व दर्जा तपासणीचे काम हे त्रिपक्षीय करारांतर्गत सिमफर (Central Institute of Mining & Fuel

Research) ह्या केंद्र शासनाच्या संस्थेमार्फत करण्यात येत आहे. तसेच याबाबत त्रिपक्षीय करार हा महानिर्मिती, कोल व सिमफर मध्ये झालेला आहे व या इंधन कराराच्या अधीन राहून कोळश्याचा दर्जा तपासणीचे काम करण्यात येत आहे.

(३) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाने (MSMC) राज्य सरकारच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार खुली निविदा प्रक्रिया राबवून महाजेनकोच्या विविध औष्णिक वीज केंद्रांना धुतलेला कोळसा पुरविण्यासाठी कोल वॉशरीजची नेमणूक केली.

(४) कोल वॉशरीज करिता नोडल एजन्सीची निवड व त्यामार्फत राबविण्यात आलेली निविदा प्रक्रियेबाबत दिनांक १३/०३/२०२० च्या शासन निर्णयान्वये प्रधान सचिव (उद्योग व खनिकर्म) यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीने अहवाल सादर केला आहे.

(५) शासनाने उपरोक्त विषयावर चौकशी केलेली आहे. परंतु, चौकशीच्या अनुषंगाने कोळसा वॉशरीज मधील गैरव्यवहाराबाबत अहवालात नमूद नाही तसेच सदर प्रकरणी चौकशीअंती कोणीही दोषी आढळलेले नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील दरड प्रवण व अतिधोकादायक ठिकाणी प्रतिबंधात्मक

उपाययोजना करण्याबाबत

(१२) १४६३१ (२७-०६-२०२२) श्री.सुनिल शिंदे, श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यात पावसाळ्यात अतिवृष्टीमुळे दरड कोसळण्याच्या घटना वारंवार घडत असून वृक्षतोड, वाढते नागरिकीकरण, खाण उत्खननामुळे दरडप्रवण गावांमध्ये सातत्याने वाढ होत असून दिनांक २२ जुलै, २०२१ रोजी वा त्या सुमारास महाड व पोलादपूर (ता.जि.रायगड) येथे झालेल्या अतिवृष्टीमुळे तळिये, सुतारवाडी, केवनाळे येथे भूस्खलन होऊन ९० जणांचा मृत्यू झाला असून सदर दुर्घटनेमुळे या गावांच्या पुनर्वसनाचे काम तात्पुरते कंटेनर उभारून करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रायगड जिल्ह्यात सन २००५ मध्ये ८४ गावे, सन २०१५ पर्यंत १०३ गावे तर सन २०२२ मध्ये भारतीय भूवैज्ञानिक सर्वेक्षण विभागाकडून केलेल्या रॅपिड सर्व्हेमध्ये २११ गावांना दरडीचा धोका असल्याबाबतचा अहवाल जिल्हा प्रशासनाला सादर करण्यात आला असून त्यापैकी १४५ गावांचे भूगर्भीय सर्वेक्षण झाले असून ६६ गावांचे सर्वेक्षण करणे अजूनही प्रलंबित असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर गावांच्या पुनर्वसनाचे काम कायमस्वरूपी करण्याच्या अनुषंगाने आवश्यक असलेली जागा तालुक्यातील जमीन मालकांनी दिली आहे काय, तसेच सदर गावांच्या पुनर्वसनासाठी लागणारा निधी टाटा समुह व कोटक महेंद्रा यांच्याकडून उपलब्ध करून दिला जाणार आहे, हे ही खरे आहे काय, असल्यास सदर निधी किती कालावधीत उपलब्ध करून दिला जाईल,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने रायगड जिल्ह्यातील भूगर्भीय सर्वेक्षण प्रलंबित असलेल्या गावांचे सर्वेक्षण करून दरड प्रवण व अतिधोकादायक ठिकाणी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (१७-०८-२०२२) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) नाही. माहे जून, २०२२ मध्ये भारतीय भूवैज्ञानिक सर्वेक्षण विभाग, पुणे यांचेकडून ६६ गावांचे सर्वेक्षण पूर्ण करण्यात आले आहे.

(३) मौजे साखर (सुतारवाडी), ता.पोलादपूर जि.रायगड व मौजे केवनाळे ता.महाड जि.रायगड या गावातील कुटुंबांचे कायमस्वरूपी पुनर्वसन करण्याच्या अनुषंगाने पुनर्वसनासाठी आवश्यक असलेली जागा जमीन मालकांनी दिली आहे. मौजे साखर (सुतारवाडी) व मौजे केवनाळे या गावातील कुटुंबांसाठी घरांचे बांधकाम अनुक्रमे टाटा ट्रस्ट ऑफ इंडिया व कोटक महिंद्रा बँक यांच्यामार्फत करण्यात येत आहे. यासाठी त्यासंस्थांमार्फत निधी उपलब्ध करून दिला जाणार नाही.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उमरगा (ता.जि.उस्मानाबाद) येथील अनेक गावांना अवकाळी पावसामुळे झालेल्या
नुकसानीची भरपाई मिळण्याबाबत**

(१३) १४६९९ (०४-०७-२०२२) श्री.विक्रम काळे : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उमरगा (ता.जि.उस्मानाबाद) अनेक गावांत दिनांक १५ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास अवकाळी पावसामुळे गावातील महिला जखमी झाल्या असून गावातील विद्युत खांब, झाडे पडल्याच्या घटनांसह वीज पडून गावांतील जनावरे मृत्यूमुखी पडल्याच्या तसेच घरावरील पत्रे व शेड उडून गेल्याच्या घटना घडल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने झालेल्या नुकसानीचा पंचनामा केला आहे काय, त्यानुसार गावकऱ्यांना नुकसानीची भरपाई देण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही अथवा उपाययोजना केली वा करण्यात येते आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (१८-०८-२०२२) : (१) हे खरे आहे.

(२) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग दिनांक १३/०५/२०१५ मधील निकषानुसार ३३ टक्के पेक्षा जास्त नैसर्गिक आपत्तीमध्ये शेतीपिकांचे नुकसान झाल्यास मदत अनुज्ञेय केली जाते. सदर अवकाळी पावसामुळे झालेल्या शेतीपिके व इतर नुकसानीकरीता मदत देण्याचा प्रस्ताव विभागीय आयुक्त यांचेकडून प्राप्त झाल्यानंतर तो राज्य कार्यकारी समितीच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात येईल. तदंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोठोरे (ता.शहापूर, जि.ठाणे) ग्रामपंचायतीच्या अतिदुर्गम भागातील थड्याचा पाडा
या गावासाठी कार्यान्वित केलेली स्वतंत्र पाणीपुरवठा योजना विद्युत
पुरवठ्याअभावी बंद असल्याबाबत**

(१४) १४७०४ (२७-०६-२०२२) श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोठोरे (ता.शहापूर, जि.ठाणे) ग्रामपंचायतीच्या अतिदुर्गम भागातील थड्याचा पाडा या गावासाठी कार्यान्वित केलेल्या स्वतंत्र पाणीपुरवठा योजनेकरीता भातसा धरणाच्या खोऱ्यातून दोन ते अडीच किलोमीटर खोल दरीतून उंच अंतरावर पाणी पम्पिंग करावे असल्यामुळे पंप हाऊसपर्यंत श्री फेजचा विद्युत पुरवठा होत नसून सदर पाणीपुरवठा योजना विद्युत पुरवठ्याअभावी वर्षभरापासून बंद असल्याचे दिनांक ७ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा.लोकप्रतिनिधी व महावितरण कंपनीचे उपकार्यकारी अभियंता (श्री.अविनाश कटकवार) यांनी संयुक्तपणे योजनाधीन थड्याचा पाडा ते भातसा बँक वॉटरपर्यंत भेट देऊन पंप हाऊसची पाहणी केली असल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर पाणीपुरवठा योजनेसाठी स्वतंत्र ट्रान्सफार्मर १५ दिवसात बसवून देण्याचे संबंधित उपमुख्य कार्यकारी अभियंता यांनी अश्वासन देऊनही अद्यापही स्वतंत्र ट्रान्सफार्मर बसविण्यात आला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने विद्युत पुरवठ्या अभावी बंद असलेली सदर पाणीपुरवठा योजना सुरु करावी यादृष्टीने स्वतंत्र ट्रान्सफार्मर तात्काळ बसवून देण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेंद्र फडणवीस (२४-०८-२०२२) : (१) हे अंशतः खरे आहे,

कोठोरे (ता.शहापूर, जि.ठाणे) ग्रामपंचायत हद्दीतील थड्याचा पाडा या गावासाठी असणाऱ्या स्वतंत्र पाणीपुरवठा योजनेकरीता भातसा धरणाच्या खोऱ्यातून उपसा करणाऱ्या जलसिंचन योजनेस विद्युत पुरवठा करणारी वाहिनी मार्च, २०२२ पर्यंत सुरळीत होती.

दिनांक ७ एप्रिल, २०२२ रोजी सदर पम्पिंग स्टेशनची पाहणी करताना लघुदाब वाहिनीत तांत्रिक बिघाड असल्याचे निदर्शनास आले. सदर बिघाड तात्काळ दुरुस्त करून विद्युत पुरवठा सुरळीत करण्यात आला.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) हे खरे आहे.

महावितरणकडून सदर कामास तांत्रिक मंजूरी देण्यात आली असून, सदर योजनेसाठी जिल्हा नियोजन समिती मार्फत (DPDC योजनेअंतर्गत) प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाल्यावर व निधी उपलब्ध झाल्यानंतर स्वतंत्र ट्रान्सफॉर्मर बसविण्याचे काम प्राधान्याने पूर्ण करण्याचे नियोजित आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भारत सरकार मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत राज्यातील विद्यार्थ्यांना मॅट्रिकोत्तर
शिष्यवृत्ती मिळण्याबाबत**

(१५) १४७३४ (२८-०६-२०२२) श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.महादेव जानकर, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) भारत सरकार मेट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती योजनेच्या वितरणासंदर्भात नुकत्याच जाहीर झालेल्या शासन निर्णयान्वये ४० टक्के भार राज्य शासनाला उचलावा लागणार असल्याची बाब माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, केंद्र शासन शिष्यवृत्ती योजनेमधील आपला वाटा कमी करित असल्याने ही योजना संपुष्टात येणार आहे काय अशी विचारणा विद्यार्थ्यांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अनुसूचित जातीतील विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती व्हावी, त्यांच्या गुणवत्तेत वाढ व्हावी या उद्देशाने केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय विभागाने सन १९५९ पासून राबविण्यात येणाऱ्या सदर शिष्यवृत्ती योजनेत केंद्राचा वाटा कमी होण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) असल्यास, गत काही वर्षात राज्यातील विद्यार्थ्यांना मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती वेळेत मिळत नसल्याच्या तक्रारी वाढत असून त्यादृष्टीने केंद्र व राज्य शासन यांनी कोणती संयुक्तिक उपायोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-०८-२०२२) : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात समाजकल्याण विभागाच्या शिष्यवृत्तीसाठीचे अर्ज प्रलंबित असल्याबाबत.

(१६) १४७३६ (२८-०६-२०२२) श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.रमेश कराड, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, डॉ.प्रज्ञा सातव, श्री.राजेश राठोड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.वजाहत मिर्झा : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात समाजकल्याण विभागाच्या सन २०२१-२२ या शैक्षणिक शिष्यवृत्तीसाठी ६६ हजार अर्ज विद्यार्थी व महाविद्यालय यांच्यास्तरावर प्रलंबित असल्याचे दिनांक १६ मे, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रक्रियेमध्ये २४ हजार विद्यार्थ्यांनी अद्याप अर्जच सादर केले नाहीत तर महाविद्यालय स्तरावर ४२ हजार अर्ज प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, शिष्यवृत्तीचे जिल्हावार किती अर्ज प्रलंबित आहेत तसेच सन २०२१-२०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान शिष्यवृत्तीचे अर्ज प्रलंबित राहण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने महाविद्यालयांने विद्यार्थ्यांशी संपर्क करून प्रलंबित अर्ज तातडीने शासनास सादर करावेत यासाठी कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२२-८-२०२२) : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यातील महावितरण कार्यालयातील वीज जोडणीची कामे
दलालांमार्फत होत असल्याबाबत**

(१७) १४७८४ (२७-०६-२०२२) श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील महावितरणच्या कार्यालयात वीज जोडणीची कामे दलालांमार्फतच होत असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, वीज जोडणीसाठी रुपये १३०० इतक्या अधिकृत शुल्काची आकारणी करणे नियमानुसार योग्य असताना मध्यस्थी करीत असलेले दलाल रुपये २३०० ते ३००० एवढी नियमबाह्य रक्कम आकारून सदर काम करून देण्याची हमी देत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणी दलालांची मध्यस्थी न घेणाऱ्या ग्राहकांना महावितरण कर्मचाऱ्यांकडून हीन वागणूक दिली जात असून त्यांचे काम होण्यास विलंब लागणार असल्याचे सांगून ग्राहकांना दलालांमार्फत कामे करून घ्यावी लागत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, महावितरण कार्यालयाकडून ग्राहकांची होत असलेली अडवणूकीबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले त्यानुषंगाने दलालांची मध्यस्थी न घेता महावितरण कार्यालयातून थेट ग्राहकांची वीज जोडणीची कामे करावीत यादृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेंद्र फडणवीस (२४-०८-२०२२) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात उद्भवलेल्या विजेच्या तुटवड्यामुळे महावितरण कंपनीने जाहीर केलेल्या भारनियमनाबाबत

(१८) १४७८७ (२७-०६-२०२२) श्री.अरुण लाड : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अडीच ते तीन हजार मेगावॉट विजेचा तुटवडा भासत असून वीज भारनियमन करावे लागत असल्याचे महावितरण कंपनीने दिनांक १२ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास जाहीर केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वीज भारनियमन काळ नियंत्रणात रहावा याकरीता शासनाने दिनांक ८ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास घेतलेल्या मंत्री मंडळाचे विशेष बैठकीत, खाजगी कंपन्यांकडून वीज घेण्यास मान्यता दिली असून वीज वितरण कंपनीने गुजरात राज्याच्या सीजीपीएल कंपनीकडून ७६० मेगावॉटची वीज खरेदी केली असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिनांक ५ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास महावितरणची सर्वोच्च वीज मागणी २४ हजार ६६८ मेगावॉट होती तथापि, त्यानंतर ती मागणी कमी होऊन दिनांक ११ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास २३ हजार ३६० मेगावॉटपर्यंत म्हणजेच सदर सप्ताहातील कमाल वीज मागणीपेक्षा १३०० मेगावॉटने कमी झाल्याचे तसेच खाजगी कंपनीकडून ७६० पैकी ४१५ मेगावॉट वीज पुरवठा सुरु झाल्याचे दिनांक १३ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने वीज वितरण कंपनीमार्फत जाहीर केलेली वीज तुटवड्याची आकडेवारी जनतेची व पर्यायाने शासनाचीच दिशाभूल करणारी असल्याचे राज्यातील वीज तज्ञांकडून सांगण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार राज्यात वीज भारनियमन लागू न करण्याचे दृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेंद्र फडणवीस (२४-०८-२०२२) : (१) हे अंशतः खरे आहे. देशात उद्भवलेल्या कोळसा टंचाईमुळे महावितरण कंपनीने करारात केलेल्या कोळशावर आधारीत औष्णिक विद्युत निर्मिती प्रकल्पांमधून माहे एप्रिल, २०२२ दरम्यान ६०% ते ७०% इतकीच वीज उपलब्ध होत असल्यामुळे राज्यात विजेचा तुटवडा निर्माण झाला होता. माहे एप्रिल, २०२२ व मे, २०२२ च्या सुमारास विजेच्या मागणीतही अचानक वाढ निर्माण झाल्यामुळे विजेची उपलब्धता व मागणी यांमध्ये तफावत निर्माण झाली होती. परिणामी, विद्युत प्रणालीच्या सुरक्षिततेसाठी माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये राज्यभार प्रेषण केंद्राकडून राज्यातील काही वाहिन्यांवर तात्पुरत्या स्वरूपाचे आपत्कालीन भारनियमन काही दिवस आवश्यकतेनुसार करण्यात आले होते.

(२) हे खरे आहे.

(३) हे अंशतः खरे आहे. दिनांक १४ एप्रिल, २०२२ रोजी राज्यात विजेची सर्वोच्च मागणी २५ हजार १४४ मेगावॉट पर्यंत पोहोचली होती.

(४) हे खरे नाही.

(५) भारनियमन टाळण्यासाठी एनटीपीसी व सीजीपीएलच्या करारीत वीज निर्मिती प्रकल्पांमधून अतिरिक्त वीज उपलब्ध करून घेणे, कोयना जलविद्युत निर्मितीसाठी जलसंपदा विभागाकडून अतिरिक्त पाणीसाठी उपलब्ध करून घेणे, मे. अदानी पॉवर, महाजनको व एनटीपीसीच्या करारीत औष्णिक वीज निर्मिती प्रकल्पांमधून शक्य तितक्या अधिक क्षमतेने विद्युत निर्मिती करणे, कोयना व इतर करारीत जलविद्युत प्रकल्पातून आवश्यकतेनुसार पूर्ण क्षमतेने म्हणजेच जास्तीत जास्त २००० मे. वॉ. पर्यंत वीज निर्मिती करणे, तसेच खुल्या बाजारातून आवश्यकतेनुसार वीज खरेदी करणे, इत्यादी उपाययोजना महावितरण तर्फे त्वरीत करण्यात आल्या होत्या.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेने कंत्राट न देताच
निविदा प्रक्रिया राबविल्याबाबत**

(१९) १४७९९ (२८-०६-२०२२) श्री.अरुण लाड : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेने (बार्टी) राज्यात ३० ठिकाणी बँक, रेल्वे, एलआयसी आदी स्पर्धा परीक्षा प्रशिक्षण केंद्रांसाठी रुपये ४५ कोटी रुपयांचे कंत्राट देऊन कुठल्याही प्रकारची निविदा प्रक्रिया राबवली नाही, अशी तक्रार स्टुडंट्स युनियने केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नियामक मंडळाच्या निदेशाप्रमाणे, प्रशिक्षण संस्थांची तपासणी करून अहवाल शासनास सादर करण्यात आला आहे काय, तसेच ज्या प्रशिक्षण संस्थांमध्ये तपासणी दरम्यान त्रुटी आढळून आल्या आहेत त्याचा आढावा घेवून आणि आवश्यक त्या सुधारणा करण्यात आल्या आहेत काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने चौकशीनुसार विना निविदा कंत्राट बहाल करणाऱ्या दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई करण्यात आली आहे वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे (२४-०८-२०२२) : (१), (२) व (३) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी) पुणे मार्फत बँक (आयबीपीएस), रेल्वे, एलआयसी आदी प्रशिक्षण राबविण्याकरीता निवडण्यात आलेल्या प्रशिक्षण संस्था या ई-निविदेद्वारे निवडण्यात आलेल्या आहेत. सदर निविदेमधील एक वर्ष कालावधी व दोन वर्षे मुदतवाढ या अटीस अनुसरून तसेच विद्यार्थी हित लक्षात घेता, कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर ३० प्रशिक्षण केंद्रांना मुदतवाढ देण्याबाबत बार्टी संस्थेच्या memorandum of Association मधील अ.क्र.२९ व अ.क्र.५७ मध्ये नमूद केलेल्या नुसार शासन स्तरावरून कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील शेतकऱ्यांना खरीप व रब्बी हंगामातील पीक कर्ज वाटपाचे
१०० % उद्दीष्ट पूर्ण करण्याबाबत**

(२०) १४८०७ (२७-०६-२०२२) श्री.अरुण लाड : सन्माननीय सहकार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) इंधन दरवाढ तसेच बियाणे व खतांच्या किंमतीत झालेल्या दरवाढीमुळे शेतकरी अडचणीत असताना खरीप पिकांसाठी १०० टक्के कर्ज पुरवठा होणे गरजेचे असताना बँकांकडून १०० टक्के कर्ज पुरवठा करण्याचे काम धिम्या गतीने सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतकऱ्यांनी मशागतीची कामे पूर्ण केली असून पेरणीसाठी लागणारे बि-बियाणे व खतांच्या खरेदीसाठी सर्वांना पीककर्ज वेळेत मिळाले पाहिजे असे आदेश यंत्रणांना देऊनसुद्धा अद्यापी शेतकऱ्यांना कर्ज पुरवठा करण्यात आला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मा.मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २१ मे, २०२० रोजी झालेल्या खरीप आढावा बैठकीच्या अनुषंगाने सन २०२१-२०२२ पर्यंत पीक कर्ज वाटपाच्या १०० टक्के उद्दीष्टांबाबत सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व अन्य क्षेत्रीय अधिकारी तसेच राज्यस्तरीय बँकर्स समितीला दिलेल्या निर्देशानुसार उद्दीष्ट पूर्ततेची अंमलबजावणी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, त्यानुषंगाने राज्यातील शेतकऱ्यांना बँकेकडून त्वरित कर्ज पुरवठा मिळावा यादृष्टीने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.अतुल सावे (१६-०८-२०२२) : (१) व (२) नाही.

(३) होय.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.